

14. søndag efter trinitatis

Tid og sted: Ødsted og Jerlev (konfirmandopstart)

Skriftlæsninger

Sl 39,5-14: Lad mig vide, hvornår jeg skal dø, Herre. Hvert menneske er kun som et vindpust

2 Tim 2,8-13: For er vi døde med ham, skal vi også leve for ham

Joh 5,1-15: Vil du være rask?

Salmevalg

754: Se, nu stiger solen af havets skød

448: Fyldt af glæde

658: Når jeg er træt og trist, når modet svigter

321: O kristelighed

42: I underværkers land jeg bor

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes

Derefter var det en af jødernes fester, og Jesus drog op til Jerusalem. Ved Fåreporten i Jerusalem er der en dam,

som på hebraisk kaldes Betesda; den har fem søjlegange. I dem lå der en mængde syge, blinde, lamme og krøblinge, som ventede på, at der skulle komme bevægelse i vandet. Til tider fór Herrens engel nemlig ned i dammen og bragte vandet i oprør. Den første, der kom ned i vandet, efter at det var bragt i oprør, blev rask, hvilken sygdom han end led af. Dér lå der en mand, som havde været syg i 38 år. Da Jesus så ham ligge der og vidste, at han allerede havde været der i lang tid, sagde han til ham: ”Vil du være rask?” Den syge svarede: ”Herre, jeg har ikke et menneske til at hjælpe mig ned i dammen, når vandet er bragt i oprør, og mens jeg er på vej, når en anden i før mig.” Jesus sagde til ham: ”Rejs dig, tag din bære og gå!” Straks blev manden rask, og han tog sin bære og gik omkring.

Men det var sabbat den dag; derfor sagde jøderne til ham, som var blevet helbredt: ”Det er sabbat, og det er ikke tilladt dig at bære din bære.” Han svarede dem: ” Det var ham, som gjorde mig rask, der sagde til mig: Tag din bære og gå.” De spurgte ham: ”Hvem var den mand, der sagde til dig: Tag den og gå?” Men han, som var blevet

helbredt, vidste ikke, hvem det var; for Jesus var gået sin vej på grund af menneskemængden på stedet. Senere mødte Jesus ham på tempelpladsen og sagde til ham: ”Nu er du blevet rask; synd ikke mere, for at der ikke skal ske dig noget værre.” Manden gik tilbage og fortalte jøderne, at det var Jesus, der havde gjort ham rask.

Prædiken

Jeg er 38 år!

Jeg har endnu ikke nået den alder, hvor man begynder at skrive biografier. Det er lige tidligt nok. Men jeg kan alligevel se tilbage på mit liv og følge livsbanerne og se, hvordan jeg er blevet den, jeg er nu. Jeg kan se tilbage på store og små begivenheder. Jeg kan se tilbage på masser af glædesfyldte stunder, men også på stunder med sorg og tab og længsler. 38 år. Jeg har nået den alder, hvor det undrer mig, at der findes mennesker, der er født efter år 2000. Det er ikke så lidt, 38 år. I min levetid er jerntæppet forsvundet. Jeg er vokset op med så stærk en opdeling af Europa, at der i min bevidsthed stadig går et usynligt

jerntæppe ned gennem Europa, selvom det nu er 28 år siden, grænserne blev åbnet og Berlinmuren faldt. Jeg husker den nat, da Berlinmuren faldt, d. 9. november 1989. Den nat måtte jeg for første gang være vågen hele natten og følge med i begivenhederne i fjernsynet. Min mor er tysker, og jeg husker, at mine forældre var så rørte, at de græd.

Jeg husker også VM i 1986. De første hele fodboldkampe, jeg kan huske er fra det år. Det var også det år, AGF sidst vandt fodboldmesterskabet, tro det eller ej! Der var jeg på Århus Stadion flere gange og fulgte John Stampe, Troels Rasmussen, Jan Bartram, Flemming Povlsen og alle de andre GF-helte. Ja, jeg er fra Århus.

Jeg så også Danmark slå Uruguay 6-1 og tabe til Spanien 5-1 ved VM. Den aften fik jeg lov til at drikke en hel Faxe Kondi selv.

Jeg husker naturligvis også EM i 1992; og at min tyske familie syntes, det var fantastisk, at Danmark vandt.

Jeg husker optimismen i 1990'erne, og glæden over at kunne rejse til Østeuropa, hvor alt var nedslidt og

forbløffende billigt. Jeg husker, at vi alle fik mobiltelefoner i 90'erne. Og emails. Før mobilen kom måtte jeg gang på gang tage telefonen derhjemme og ligge en besked til mine forældre. I gymnasiet illustrerede jeg Dan Turells digt *Telefonen er vor tids tyran*. For jeg oplevede, at hver gang jeg satte mig ned for at spille klaver, så ringede telefonen halvvejs gennem hvert eneste klaverstykke. Det var frustrerende.

Jeg husker også terrorangrebet mod World Trade Center i New York d. 11. september 2001, og at verdensfreden nu var afløst af nye trusler, af en usynlig krig uden et jerntæppe og rigtige grænser.

Jeg husker, at der lige pludselig var noget, der hed google og facebook, og jeg har set, at de er blevet til milliardkoncerner, der måske kan vælte regeringer.

Jeg er cirka lige så gammel som bamse. Altså ham den gule i fjernsynet.

38 år. Så længe har jeg levet, og så længe lå den lamme mand ved Betesda Dam. Betesda betyder Barmhjertighedens hus. Men jeg synes ikke, det er et

særligt barmhjertigt sted. Af og til farer Guds engel ned i vandet, vandet kommer i oprør, og den, der først når ned i vandet, bliver rask. Det er jo så de hurtigste og de stærkeste, der bliver raske; dem, der har mindst brug for det.

I 38 år har den lamme ikke haft andet mål end at komme ned i dammen, men hver gang, der er oprør i vandet, kommer en anden i før ham. Han kan vel næppe selv komme derhen, men han har heller ikke nogen til at hjælpe sig.

Og mens folkemængden ved Betesda Dam opmærksomt følger vandets bevægelser, når Guds engel farer ned i det, og nysgerrigt ser efter, hvornår den næste mirakuløse helbredelse finder sted, så går Jesus stilfærdigt hen til den lamme mand, der ligger i udkanten af søjlegangene og spørger:

Vil du være rask? Det er et ejendommeligt spørgsmål til en mand, der har været lam i 38 år: Vil du være rask?

Faktisk er det jo lidt af en fornærmelse at stille sådan en spørgsmål til en syg mand. Medmindre der ligger mere i

den lammelse end den blotte fysiske tilstand. Måske ser Jesus en angst i den lamme mand. Hvis den lamme mand bliver rask, så er han ikke længere lam – og hvad er han så? Efter 38 år med stilstand, er der så et håb, er der et liv, der venter ham på den anden side?

At være syg kan blive til identitet. Jeg er den, der er lam. Jeg er den, der lider af ADHD. Jeg er bipolar. Jeg er cutter. Men vi kan komme til at stille Jesus' spørgsmål forkert, så det fokuserer overdrevent på viljen. *Vil du være rask?* Som om det ligger i vores egen magt.

Sådan taler vi også ofte om kræft i dag: Vi skal kæmpe mod kræften. Og når et menneske så dør af kræft, siger vi, at han tabte kampen mod kræften. Det er ikke en god måde at formulere sig på. For vi kan ikke kæmpe mod kræften; når vi siger sådan, så antyder vi, at det er op til den enkeltes livsvilje, om han eller hun overlever.

Og her er pointen: Ja, den syge *vil* gerne være rask. Men han *kan* ikke af sig selv. Derfor svarer den lamme mand: ”Herre, jeg har ikke et menneske til at hjælpe mig ned i dammen”. Ja, hvad nytter det, at jeg gerne vil være rask?

Jeg kan jo ikke, og der er ingen til at hjælpe mig! Han lyder en anelse bitter; og det er der jo ingenting at sige til efter 38 år, hvor der ikke er sket en skid.

Det er netop dette *ikke at kunne*, der er fortællingens midtpunkt. Vi kender udtrykket eller ordsproget: Intet er umuligt for den, der bærer viljen i hjertet. Det er værre vrøvl. Der er nærmest ikke noget værre, man kan gå og sige til sig selv og til hinanden: Jeg kan alt, hvis bare jeg vil det nok.

NEJ! Vi kan ikke alt, og selvfølgelig kan vi udrette store ting, hvis vi har en stærk vilje – og evnerne til det – men vi kan ikke alt. Ofte kommer vi til kort, og vi *kan* ikke fortsætte selv. Vi er havnet i en blindgyde; i ingenting; hvor livet er gået i stå. Og vi *kan* ikke komme videre.

Det er i den blindgyde, langt væk fra massernes bevågenhed nede ved dammen, hvor de venter det næste mirakel, at det allerstørste sker. Den lamme får nyt liv. ”Rejs dig,” siger Jesus, ”tag din bære og gå!”

Vil han være rask? Ja, det ved vi jo ikke; men han *kunne* ikke. Og så kom Jesus, så kom Gud. Han kom ikke til en

mand, der bad om det. Han kom til en mand, der havde mistet alt håb og al tro; han kom til en mand, der ikke anså sig selv, eller det liv, han havde, for noget. Han var den syge, den lamme mand uden en fremtid. Og denne mand bliver helbredt; men det er ikke det største under. Det største under er, at han får nyt liv. Det største under er, at han ikke længere skal ligge der ved dammen og *ikke kunne* komme ned i vandet, når det er bragt i oprør.

Jeg er 38 år. Og mit liv har ikke været en lang stilstand eller ventetid, som for den lamme mand ved dammen. Men jeg kommer også ind i blindgyder, hvor jeg ikke selv formår at komme videre. Jeg kan ikke en gang tro på, at der åbner sig en vej. Håbet er dødt. Jeg er eksistentielt lammet.

Når det sker, så har jeg brug for, at der er en, der griber ind. I den nød er råbet om hjælp en tro bag ved troen. Det er den tro, jeg ikke selv skal præstere; det er den tro, som Gud giver. Den tro, Gud giver, og som jeg hverken kan eller skal præstere, den giver nyt liv. Livsmuligheder. Troen åbner den vej, der ellers ender blindt; hvor vi kan sidde fast i 38 år.

Det er også derfor, vi bærer spædbørnene til dåben, som Storm i dag, fordi vi er født uden kunnen. Vi spørger ikke spædbarnet, om det vil døbes; for det *kan* ikke svare på spørgsmålet. Men vi giver barnet troen, tilliden, håbet, kærligheden som en livsmulighed: Værsgo', lille Storm, rejs dig, tag din bære og gå!

Det er måske lidt tidligt for Storm. Men når barnet bliver godt et år, så tager det sine første skridt; og de første skridt er virkelig et spørgsmål om tro, men de siger noget sandt om alle de skridt vi sidenhen tager. Så mærk jer følgende sætning: Hvert et skridt, du ta'r så frit nu, er identisk med din tro. Amen

Lovprisning

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden,
som det var i begyndelsen,
således også nu og altid
og i al evighed. Amen.

Kirkebøn

Jesus Kristus, Marias søn! Døm os ikke med kolde læber, men skjul os i din kærlighed. Du kender menneskets veje, men hvor vi fordømmer, sætter grænser og bygger mure, der åbner du en vej for den, der ingen veje har. Vend dig om mod os og sig det ord, der sætter alting på plads: Rejs dig og gå!

Tilgiv os, også når vi fordømmer hinanden med utilgivelige ord og sætter grænser for dit fællesskab. Åbn det fællesskab for alle og enhver, for alle de små, for alle foragtede, for undertrykte, for flygtninge og fængslede. Vis os din opstandelse og skab en ny begyndelse i os. Lær os ydmyghed og tro; lær os, at den, der elsker meget, skylder meget. Lad os ikke være uskyldige, men sæt skylden på det rette sted, så vi kan bære den sammen. I Jesu Kristi navn, amen.